

ТЕХНОЛОГІЧНА ФОРМА РЕЧІ У ДИЗАЙНІ

Крахмальов О.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Технологічна форма речі як предмет дизайн-діяльності є тією з'єднуючою ланкою між морфологічним образом і промисловою технологією, в якій здійснюється органічна єдність обох сторін. Ця категорія визначає предмет і завдання технологічного проектування як структурної складової дизайн-діяльності. Основне завдання технологічного проектування – впровадити морфологічний образ речі в матеріалі та процесах промислового виготовлення.

Завдання дизайнера полягає в тому, щоб представити морфологію як технологічний процес, що має предметний характер, а технологію – як морфологію, впроваджену в спосіб виробництва речі. Мова йде не про морфологію як таку, а про якісно нове поняття, що відображає тотожність обох сторін в проектному усвідомленні речі, тобто технологію речі. Над цим об'єктом повинна бути надбудована художня ідеологія. В історії дизайну цей крок був зроблений ще Г. Земпером, який розробив теорію художньої технології, аналізуючи походження художніх прийомів в архітектурі та ремеслах.

Художнє осмислення технологічної форми може здійснюватись по-різному. Художньо осмислена технологічна форма органічно входить до загальної концепції дизайн-форми, до цілісного художнього образу речі. Технологічний образ речі повинен розроблятися не після того, як функціональний і морфологічний образи речі вже вирішені, а одночасно як органічна частина цілісної художньої концепції дизайн-форми, де функція, морфологія і технологія входять в єдиний сюжет дизайнерського процесу проектування.

Значна кількість дизайнерів трактують технологію як одне із джерел задуму речі і будується на тому, що образ речі в якості ведучої теми виражає природу матеріалу, спосіб його розробки і процес виготовлення виробу. Тобто технологія є джерелом задуму. Дизайнер будує форму, виходячи із технології матеріалу. В цьому випадку принцип відповідальності форми та матеріалу виступає як головний естетичний принцип мислення і формоутворення об'єкту.

Значна роль типу технологічної операції в морфології продукту простежується в усій історії матеріальної культури. Дизайнер, який має фундаментальну інженерну підготовку, може вирішувати складні професіональні задачі. В цьому випадку професіональні навички допомагають дизайнеру відмовитися від стереотипів, мислити вільно, творчо. Особливо це відчутно при роботі дизайнера в машинобудуванні, транспорті, де конструкції є результатом точного раціонального розрахунку, з урахуванням необхідного конструкційного матеріалу, обраної технології.